

Sted mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Hele Landets Opmærksomhed er jo ved mange Løjligheder i høj Grad henvendt paa denne Forligsinstitution, i Haabet om, at det maa lykkes at skabe den Fred, vi alle i det længst mulige ønsker. Det er naturligvis af stor Betydning, at der skabes de bedst mulige Betingelser for, at den her omhandlede Institution kan komme til at virke, selv om den naturligvis ikke er og heller aldrig kan blive det Middel, hvorved Kampene mellem Arbejdere og Arbejdsgivere kan bringes til Ophør, Aarsagerne til disse bundet jo dybere. Imidlertid kan det vel ikke nægtes, at Forligsinstitutionen siden sin Oprettelse i 1910 har været af afgørende Betydning. Allerede efter Lockouten i 1899 vedtog man som et Tillæg til Septemberforliget en Overenskomst mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer, hvorefter der nedsattes et Udvalg paa 6 Mand, 3 fra hver Side, med en af Landets Jurister som Opmand; dette Udvalg skulde udgøre den saakaldte permanente Voldgiftsret, hvis Opgave skulde være at overvaage, at Septemberforliget blev overholdt. Det var altsaa ikke et Forslag om Mægling i Arbejdsstridigheder, men et Forslag om Afgørelse af Retstvister, om Haandhævelse af Rettigheder, der maatte antages at være erhvervet gennem indgaaet Overenskomst, men efter at der i 1908 havde været en Konflikt ved Landets Dagspresse, nedsatte daværende Indenrigsminister Sigurd Berg et Fællesudvalg, der skulde fremkomme med Forslag om Oprettelse af en Institution, der kunde paatage sig at mægle i Interessestridigheder, altsaa det, vi i daglig Tale kalder Mægling i Konflikter. Dette Fællesudvalg afgav en Betænkning den 12. Januar 1910, og allerede i April samme Aar vedtog man foruden andre Forslag en Lov, hvorefter der skulde udnævnes en Forligsmand. Det Grundlag, som den Gang skabtes, er jo i det væsentlige opretholdt siden da, vel blev der ved en Lov af 21. December 1921 foretaget den Forandring, at der nu skulde vælges 3 Forligsmænd i Stedet for 1, ligesom der indførtes det nye, at Forligsinstitutionen kunde offentliggøre Mæglingsforslag, forinden Parterne havde afgivet endeligt Svar. Denne nye Passus kom ind i Loven, fordi man i vid Udstrækning indenfor Arbejderorganisationerne var kommet ind paa at lade Spørgsmaalet om Overenskomsternes Vedtagelse afgøres ved Urafstemning blandt Medlemmerne.

Nu hævdes det fra Arbejdsgiverside — det blev ogsaa gjort gældende i Arbejdskommissionen —, at dette Urafstemmingsprincip er i høj Grad medvir-

kende til, at der bliver saa mange Konflikter, som Tilfældet er. Jeg tror imidlertid, man maa sige, at dette kun kan blive en Paastand. Der foreligger ikke noget Bevis for, at det skulde være **vanskeligere** at faa et Forligsforslag vedtaget, fordi man har Adgang til Urafstemning blandt Medlemmerne. Ganske vist kan det ikke nægtes, at der har været mange Konflikter ogsaa i de Aar, i hvilke Forligsinstitutionen har virket, men naar der fra 1911 til 1925 er tabt ca. 12 Millioner Arbejdsdage ved Strejker og Lockouter, skyldes det de ganske særlige Forhold, som har hersket i de paagældende Aar — i Parentes bemærket er det interessant at se, at ved Siden af de 12 Millioner ved Strejker og Lockouter tabte Arbejdsdage er Tallet paa tabte Arbejdsdage paa Grund af Arbejdsløshed langt, langt større, nemlig 106 Millioner. Netop fra 1911 til 1925 har vi haft Forhold, som vi alle maa haabe, vi ikke saa snart igen skal opleve. Da Overenskomsterne i 1911 blev afsluttet, blev de i det væsentlige afsluttet for 5-aarige Perioder, men efter 1916, da disse 5-aarige Perioder, saa vidt jeg ved, alle var udløbet, maatte man praktisk talt forny Overenskomsterne fra Aar til Aar, og under saadanne ekstraordinære Forhold, med saa mægtige Svingninger i Priseniveauet, i de Levevilkaar, som blev budd Arbejderne, maatte der selvfølgelig opstaa Tvister om, hvorledes Forholdet skulde ordnes. Mange — og jeg synes med Rette — har ganske vist ment, at det var et bagvendt Forhold, at Arbejderne fra 1911 til 1916 var bundet ved deres Overenskomster trods det, at Forudsætningerne for disse Overenskomsters Indgaaelse for længst var bristet, saa at Arbejderne navnlig i de to sidste Aar af denne Periode, fra 1914 til 1916, levede under Forhold, der ikke havde det fjerneste at gøre med de Forudsætninger, under hvilke de var gaaet ind paa disse Overenskomster, og derved fik deres Lønforhold i meget væsentlig Grad forringet, uden at de var i Stand til at faa nogen anden Ordning med deres Arbejdsgivere. Hvor det blev forsøgt, ved vi jo, at man slog ned med haard Haand paa de ulovlige Strejker, og Arbejderne maatte derfor i det store og hele finde sig i den Forringelse af Levevilkaarene, som de to første Krigsaar bød dem. Mange synes ogsaa, at det maatte betragtes som noget ganske bagvendt, at de samme Arbejdere derefter fra 1916 og fremefter i en Tid, hvor Erhvervslivet ganske afgjort tjente meget store Penge, alligevel maatte kæmpe og strejke sig frem til næsten hver Øre, de skulde have af Arbejdsgiverne. For-